

2.4.6 नए कार्यक्रमों/अध्ययन के उभरते क्षेत्रों जैसे अनुसंधान पत्र, परियोजनाएं, परामर्श, प्रशिक्षण-अनुभव, धर्मशास्त्र, सांस्कृतिक पर्यटन, कम्प्यूटेशनल भाषाविज्ञान, कम्प्यूटेशनल संस्कृत, अनुवाद अध्ययन, तुलनात्मक दर्शन, तुलनात्मक सौंदर्यशास्त्र, योग विज्ञान, योग दर्शन, के लिए संकाय उपलब्ध हैं। संस्कृत पत्रकारिता, संस्कृत पांडुलिपि विज्ञान, प्रबंधन, न्यायशास्त्र, मंदिर संस्कृति और प्रशासन, वास्तुशास्त्र, औषधीय ज्योतिष आदि।

Faculty are available for new programmes/ emerging areas of study such as Research papers, Projects, Consultancy, Prashikshan-Experience, Dharmashastra, Cultural Tourism, Computational linguistics, Computational Sanskrit, Translation Studies, Comparative Philosophy, Comparative Aesthetics, Yogic Science, Yoga Darshan, Sanskrit Journalism, Sanskrit manuscriptology, Management, Jurisprudence, Temple Culture and Administration, Vastushastra, Medicinal Astrology etc.

सम्पूर्णानन्द संस्कृतविश्वविद्यालयः परम्परागतेन शास्त्राध्ययनेन सहैव साम्प्रतम् उदयमानक्षेत्राणानां विषयान् अपि सततं अध्यापयति। अस्मिन् विश्वविद्यालये नूतनकारकाणाम्। उदयमान-क्षेत्राणानां तद्यथा (शोधपत्राणि, परियोजनाः, परामर्शः, प्रशिक्षाणानुभवः, धर्मशास्त्रं, सांस्कृतिकपर्यटनं, संगकीयभाषाशास्त्रं, संगकीय-संस्कृतं, अनुवादाध्ययनं, तोलनिकं दर्शनं, तोलनिकं सौन्दर्यशास्त्रं, योगविज्ञानं, योगदर्शनं, देवालयसंस्कृति, प्रशासनं च भैषज्यज्योतिषं, वास्तुशास्त्रम् इत्यादीनाम्) काञ्चित् विषयान् विहाय प्रायः सर्वेषां विषयाणाम् अध्यापनाय अध्यापकाः उपलभ्यन्ते।

शोधपत्राणि-U.G.C द्वारा या मानितपत्रिकाः सन्ति तासु अस्य सम्पूर्णानन्दसंस्कृतविश्वविद्यालयस्य बहूनां वरिष्ठानां कनिष्ठानाञ्च आचार्याणां शोधपत्राणि प्रकाशीभवन्ति। एतेषां शिक्षाणां लेखाः उत्कृष्टाः भवन्ति। अत्रत्य शोच्छात्राणामपि शोधलेखा पत्रिकासु प्रकाशयन्ते। 'सारस्वती सुषमा' इति पत्रिका अस्मिन् एव विश्वविद्यालये प्रकाशिता भवति। अस्यां पत्रिकायां विश्वविद्यालयस्यास्य बहिःस्यानामपि च विदूषां शोधपत्राणि प्रकाशी भवन्ति।

परियोजनाः- प्रो० हरिशंकर पाण्डेयस्य निर्देशने एका शोधपरियोजना ना पूर्वं प्राचलत्। तत्र शोधे का परियोजना शक्नोति भवितुमिति सर्वः विचारः कृतो वर्तते।

परामर्शः- सम्पूर्णानन्दसंस्कृतविश्वविद्यालयस्य ज्योतिष विभागे एकः प्रकल्पः चाल्यते यस्मिन् ज्योतिषशास्त्रस्य दृष्ट्या जनेभ्यः परामर्शः दीयते। अयं प्रकल्पः ज्योतिष विभागीयानां आचार्याणां निर्देशने एव प्रचलति। ये जनाः अत्र विभागे परामर्शाय समागच्छन्ति तेषां कृते विश्वविद्यालयेन कश्चन शुल्को निर्धारितो वर्तते। शोधपरामर्शे समागतस्य शुल्कस्य त्रिधा विभाजनं क्रियते। चत्वारिंशत् प्रतिशतं (४०%) परामर्शकाय आचार्याय दीयते। चत्वारिंशत् प्रतिशतं (४०%) विश्वविद्यालयाय तथा च शिष्टं विंशति प्रतिशतं (२०%) ज्योतिषविभागीयेषु कार्येषु व्यायीक्रियते।

धर्मशास्त्रम्- अस्मिन् विश्वविद्यालये धर्मशास्त्रस्य अध्ययनं परम्परया एव कार्यते। मनुष्यस्य जन्मप्रभृति मरणं यावत् या जीवनस्य पद्धतिर्भवति सा सर्वा धर्मशास्त्रे निर्दिष्य वर्तते तत् पठित्वा छात्राः जीवनं सार्थकीकुर्वन्ति। प्रो० व्यासमिस्रः धर्मशास्त्रस्य आचार्याः सन्ति ये धर्मशास्त्रम् अध्यापयति।

संगणकीयसंस्कृतम्- अस्य विश्वविद्यालयस्य सर्वे अध्यापकाः संगणकीयसंस्कृतस्य विषये जानन्ति, पुनरपि केचन अध्यापकाः अस्मिन् क्षेत्रेऽपि सर्वाथा नैपुण्यं भजन्ते यथा- डा० राजा पाठकः, डा० मधुसूदन मिस्रः, डा० विजेन्द्र कुमार आर्यः, डा० कुप्पा बिल्वेश शर्मा इत्यादयो बहव आचार्याः अस्मिन् क्षेत्रे स्वविषयमिव विचक्षणाः सन्ति।

अनुवादाध्ययनम्- अस्य सम्पूर्णानन्दसंस्कृतविश्वविद्यालयस्य अध्यापकाः अनुवादस्य अध्ययने दत्तचित्राः भवन्ति तत्र केचन अन्यस्याः भाषायाः अनुवादं संस्कृते कुर्वन्ति केचन च संस्कृत भाषायाः अनुवादं अन्यस्यां भाषायां कुर्वन्ति। अनुवादाध्ययनस्य कृते यथावसरं विश्वविद्यालयः कार्यशालाः अपि आयोजयति। केचन अध्यापकाः स्वेषु गृहेषु अपि गृहपाठशाला इति नामकं प्रकल्पं चालयति यस्मिन् ते संस्कृतभाषायाः छात्रेभ्यः प्रशिक्षणं ददति। प्रो० हरिप्रसाद अधिकारिणोऽस्मिन् क्षेत्रे साम्प्रतमपि कार्यं कुर्वन्तः सन्ति।

तोलनिकं दर्शनम्- अस्मिन् विश्वविद्यालये एकः तुलनात्मकदर्शनविभागो वर्तते। अत्र विभागे सर्वेषां दर्शनानां तुलनात्मकम् अध्ययनम् अध्यापनं क्रियते। बहवः शोधच्छात्रा अपि दर्शनानां तुलनात्मकदृशा शोधकार्यमत्र विभागेऽकुर्वन्।

योगविज्ञानं, योगदर्शनम्- दर्शनविभागे एव योगदर्शनस्यापि विधिवदध्ययनम् अध्यापनञ्च भवति। योगस्य लक्षणम्, स्वरूपम्, फलम्, लाभालाभौ इति योगदर्शने दर्शितः सर्वोऽपि विषयोऽस्मिन् विभागे निष्णातैः आचार्यैः अध्याप्यते।

सम्पूर्णानन्दसंस्कृतविश्वविद्यालये ये अध्यापकाः यस्मिन् विषये निपुणाः सन्ति तदधस्तात् प्रस्तूयते-

क्र. सं.	आचार्यः	नैपुण्यांशः
1.	प्रो. हरिशङ्कर पाण्डेयः	शोधपरियोजना
2.	प्रो. व्यास मिश्रः	धर्मशास्त्रम्
3.	प्रो. रमेश प्रसादः	सांस्कृतिक पर्यटनम्
4.	डा. राजा पाठकः	परामर्शकः (ज्योतिष)
5.	डा. मधुसूदन मिश्रः	परामर्शकः (ज्योतिष)
6.	प्रो. अमित कुमार शुक्लः	परामर्शकः (ज्योतिष)
7.	डा. राजा पाठकः	सङ्गणकीय संस्कृतम्
8.	डा. मधुसूदन मिश्रः	सङ्गणकीय संस्कृतम्
9.	विजेन्द्र कुमार आर्यः	सङ्गणकीय संस्कृतम्
10.	डा. कुप्पा बिल्वेश शर्मा	सङ्गणकीय संस्कृतम्
11.	प्रो. हरिप्रसाद अधिकारी	अनुवादाध्ययनम्
12.	प्रो. हरिप्रसाद अधिकारी	तोलनिकं दर्शनम्
13.	प्रो. राघवेन्द्र दूबे	योगविज्ञानम्, योगदर्शनम्
14.	प्रो. अमित कुमार शुक्लः	वास्तुशास्त्रम्
15.	डा. राजा पाठकः	वास्तुशास्त्रम्
16.	डा. मधुसूदन मिश्रः	वास्तुशास्त्रम्